

dette Punkt ere Lovudkastets svage Side paa Grund af det Forhold, der er tilstede, men som jeg paa den anden Side ikke troer kan eller bør rettes, at disse Kjøbstad-jorder paa enkelte Steder og i enkelte Tilfælde ere blevne adskilte fra de Matrikelnummere, hvorunder de i sin Tid have henligget. Grundtøgten har saaledes ikke alene indeholdt den Afgift, som skulde svares af Grunden og af den paa Grunden staaende Bygning, men ogsaa af den Lod, som dertil var henlagt eller, naar vi gaae tilbage til hiinsides Udskiftningen, af det Antal Høveder, som Cieren af ethvert Matrikelnummer var berettiget til græssø paa Byens Fælled; denne er senere bleven udstykket i Lodder, og disse Lodder ere igjen blevne adskilte paa forskjellige Steder. Hvor disse nu høre under det Matrikelnummer, hvortil de i sin Tid henlægdes, er det en ligegyldig Sag, hvorledes Skatten er fordeelt; thi om en Mand svarer 20 Rd. i Grundstat eller 19 Rd. af Grunden og 1 Rd. af den Lod, der henligger derunder, er dog aldeles det Samme, naar kun ikke det hele Totalbeløb, han skal udrede, forrykkes; kun i de enkelte Tilfælde, hvor denne Lod er gaaet over til at blive særlig Eiendom, til særlig Bebyggelse, kan der fremstaae et Forhold, som vilde være uheldigt og betænkeligt, naar det, som sagt, ikke reducerede sig til ganske enkelte og særlige Tilfælde. Den ærebe sidste Taler meente, at man skulde opretholde Afstillelsen mellem egentlig Kjøbstadgrund og egentlig Kjøbstad-jord. Det er imidlertid en af de gode Ting, jeg troede, der skulde paaskønnes ved Loven, at den udsletter et Begreb, som ikke har nogen Berettigelse. Den gamle grundstatpligtige Kjøbstadgrund havde en ganske anden Ret end Kjøbstad-jorderne. Der var navnlig med Hensyn til Konsumtionen en overordentlig indgribende Forskjel mellem Jorden udenfor og indenfor Konsumtionslinien; naar man nu skal tale om Kjøbstadgrundens Grændser, kan man ikke lye til nogen anden Definition af den end ved at paavise, hvor den gamle Konsumtionslinie gik, en Linie, der forøvrigt allerede er udslettet og som om spise Tid kun vil have archæologisk Interesse, saa at man maa tilkalde de ældste Mænd i Byen for som Sandemænd at

paavise, hvor den i sin Tid var; den har, som sagt, ikke længere nogen Betydning og er tilmed udslettet ved Bebyggelsen, som i de fleste Kjøbstæder har overstredet den. Men det er ogsaa en ligefrem Konsekvens af Næringsloven, at den har tabt sin Betydning; thi den ærebe Rigsdagsmand ved ligesaa godt som jeg, at Enhver ifølge denne Lov har Ret til at nedsette sig, hvor han vil, saavel paa Kjøbstad-jorden som paa Kjøbstadgrunden, og der drive saavel Handels- som Hænderværksvirksomhed. Den grundtøgtpligtige Kjøbstad-jord er, som sagt, ikke mere til, og det er derfor det rette Øieblik — men ogsaa det rette Øieblik i den Forstand, at det ikke bør udsættes længere — at slaae Kjøbstad-jorderne sammen med Grundene i Kjøbstaden med Hensyn til Besætning og netop under et fælles Navn; Navnet skulde jeg forøvrigt ikke foreslå, naar det ikke var blevet angrebet af en æret Taler, og naar ikke den nuværende Venævnelse havde tabt al mulig Berettigelse. — Det andet Moment i den gamle Grundtøgt er Bygningerne. Foruden det praktiske Misforhold, som er opstaaet i Tidernes Løb, ligger der principielt noget Falskt i at sammenholde to saa forskellige Ting som Grunden, der er det Uforanderligste af Alt, og Bygningen, som forandres ved enhver Ombygning, enhver Tilbygning, ja ved enhver Forandring i Konjunkturerne og enhver Ombygning. Jeg troer, at Opgaven maa være at holde disse to Ting ude fra hinanden, da man i den hele Grundtøgt ikke mere kan finde, hvad der vedkommer Bygningen og hvad Grunden, men kun kan anstille Gissninger derom, og man maa derfor fastholde, at af den Skat, der falder paa en fast Eiendom, maa en vis Brødt svares af Grunden og en vis Brødt af Bygningen, og at den for Grunden bliver fast og uforanderlig for bestandigt, og den for Bygningen fast og uforanderlig med Hensyn til Forholdstallet, men derimod variabel efter de Forandringer, som denne undergaaer. Hvad den Maade angaaer, hvorpaa man skulde medtage Bygningen, da er Sælgsværdien det rigtige Udtryk for dens Skatteevne.

Den sidste ærebe Taler har henholdt sig til Cieren; men man kan ikke sige, at hans